

Mogućnost oduzimanja slobode državljaninu treće zemlje prije nego što je nad njim proveden postupak vraćanja samo zato što je na područje države članice ušao nezakonito preko unutarnje granice schengenskog područja protivna je „Direktivi o vraćanju“

To se također odnosi na situaciju kada taj državljanin, koji se jednostavno nalazi u tranzitu na području predmetne države članice, bude zadržan prilikom izlaska iz schengenskog područja i u pogledu kojeg se vodi postupak za ponovni primitak u državu članicu iz koje je došao

Direktiva o vraćanju državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom („Direktiva o vraćanju“)¹ uspostavlja zajedničke standarde i postupke koji se primjenjuju u državama članicama za udaljšavanje s njihova državnog područja državljana država izvan Europske unije s nezakonitim boravkom.

Direktiva predviđa da se odluka o vraćanju treba donijeti u pogledu svakog državljanina države izvan Europske unije s nezakonitim boravkom. Ta odluka u načelu pokreće razdoblje dobrovoljnog povratka, koje, ako je to potrebno, slijede mjere prisilnog udaljšavanja.

U slučaju izostanka dobrovoljnog povratka, Direktiva državama članicama propisuje provođenje postupka prisilnog udaljšavanja primjenom što je manje moguće prisilnih mjera. Samo u slučaju kada je postupak udaljšavanja ugrožen, država članica može zadržati odnosnu osobu, pri čemu zadržavanje ni u kojem slučaju ne može trajati duže od 18 mjeseci.

Francusko pravo predviđa da se državljani država izvan Europske unije mogu kazniti kaznom zatvora u trajanju od godinu dana ako su nezakonito ušli na francusko državno područje. Osim toga, u Francuskoj se osoba za koju se opravdano sumnja na jednoj ili više osnova da je počinila ili pokušala počiniti kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora može privremeno lišiti slobode kako bi bila na raspolaganju istražiteljima („zadržavanje“).

Francuska policija 22. ožujka 2013. na ulazu u tunel ispod La Manchea zadržala je S. Affum, gansku državljanku koja se nalazila u autobusu koji je vozio iz Genta (Belgija) za London (Ujedinjena Kraljevina). Nakon što je pokazala belgijsku putovnicu s fotografijom i imenom treće osobe i s obzirom na to da nije imala nikakvu osobnu ili putnu ispravu na svoje ime, najprije je zadržana zbog nezakonitog ulaska na francusko državno područje. Francuske vlasti zatim su od Belgije zatražile da je ponovno primi na svoje državno područje.

S obzirom na to da S. Affum osporava zakonitost svojeg zadržavanja, francuski Cour de cassation Sudu postavlja pitanje može li se, s obzirom na „Direktivu o vraćanju“, nezakonit ulazak državljana države izvan Europske unije na državno područje države članice kazniti oduzimanjem slobode.

Sud je u današnjoj presudi najprije podsjetio na svoju praksu u predmetu Achughbabian², na koju se osobito pozivao Cour de cassation u svojem pitanju. U skladu s tom sudskom praksom,

¹ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 188.). Direktiva se ne primjenjuje na Dansku, Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku.

² Presuda Suda od 6. prosinca 2011., *Achughbabian* (C-329/11, vidjeti PM br. 133/11)

„Direktivi o vraćanju“ protivan je svaki propis države članice koji dopušta oduzimanje slobode za nezakonit boravak državljaninu države izvan Europske unije za kojeg postupak vraćanja uspostavljen tom direktivom još nije završen. U skladu s tom istom sudskom praksom, ta direktiva, međutim, dopušta oduzimanje slobode takvom državljaninu za kojeg je već proveden navedeni postupak i koji i dalje nezakonito boravi na području države članice bez opravdanog razloga³. Osim toga, mjera zadržavanja koju odredi upravno tijelo u svrhu utvrđivanja zakonitog ili nezakonitog boravka državljanina države izvan Europske unije nije protivno Direktivi.

Sud je nadalje utvrdio da je nezakonit ulazak jedna od činjeničnih okolnosti koje mogu dovesti do nezakonitog boravka u smislu „Direktive o vraćanju“. **Direktiva se stoga primjenjuje na državljanina države izvan Europske unije koji je, poput S. Affum, nezakonito ušao** na područje države članice i za kojeg se stoga smatra da ondje nezakonito boravi. Posljedično, takav državljanin treba biti podvrgnut postupku vraćanja predviđenom Direktivom u svrhu udaljavanja, i to tako dugo dok njegov boravak, ovisno o slučaju, ne bude reguliran.

Sud ističe da, osim iznimaka predviđenih Direktivom⁴, državama članicama nije dopušteno izuzeti državljanina kao što je S. Affum iz područja njezine primjene na temelju toga što je predmetni državljanin nezakonito prešao unutarnju granicu schengenskog prostora (u ovom slučaju francusko-belgijsku granicu) ili jer je uhićen u pokušaju napuštanja tog područja (Ujedinjena Kraljevina, naime, nije dio schengenskog prostora).

Nadalje, činjenica da se u vezi sa S. Affum vodio postupak ponovnog primitka u državu članicu iz koje je došla (Belgija) ne znači da se Direktiva u njezinu slučaju ne može primijeniti. Naime, ponovni primitak ima samo posljedicu prijenosa obveze provođenja postupka vraćanja na državu članicu koja treba preuzeti državljanina (u ovom slučaju Belgiju). Oduzimanje slobode državljaninu države izvan Europske unije koji nezakonito boravi odgodilo bi početak tog postupka i stoga njegovo stvarno udaljavanje, čime bi se ugrozio koristan učinak te direktive.

Naposlijetku, situacija jednostavnog tranzita S. Affum ne sprečava primjenu Direktive: naime, državljanin države izvan Europske unije koji se nalazi u autobusu a da ne ispunjava uvjete ulaska očito je prisutan na području te države članice (u ovom slučaju Francuske) i on u njoj stoga „nezakonito boravi“ u smislu Direktive, pri čemu za taj boravak nisu propisani uvjeti najkraćeg trajanja ili namjere ostanka na tom području.

S obzirom na to da se Direktiva primjenjuje na S. Affum, ne može joj se oduzeti sloboda samo na temelju nezakonitog ulaska na francusko državno područje prije nego što se protiv nje provede postupak vraćanja. Međutim, francuske vlasti nisu ni započele taj postupak.

Sud je presudio da – zbog istih razloga kao što su oni izloženi u predmetu Achughbabian – države članice ne mogu dopustiti oduzimanje slobode državljanima država izvan Europske unije za koje postupak vraćanja uspostavljen Direktivom još nije završen samo na temelju činjenice nezakonitog ulaska koji je doveo do nezakonitog boravka jer takvo oduzimanje slobode može spriječiti primjenu navedenog postupka i odgoditi vraćanje, čime bi se ugrozila učinkovitost Direktive. Sud je pojasnio da to ne isključuje mogućnost država članica da odrede kaznu zatvora za počinjenje djela različitih od onih koja se temelje samo na nezakonitom ulasku, uključujući u situacijama kada postupak vraćanja još nije dovršen.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

³ U jednoj drugoj presudi Sud je pojasnio da Direktivi nije protivno ni oduzimanje slobode državljaninu države izvan Europske unije koji nezakonito boravi, a za kojeg je proveden postupak vraćanja i koji ponovno uđe na područje države članice prekršivši zabranu ulaska (presuda Suda od 1. listopada 2015., *Celaj*, C-290/14, vidjeti PM br. 112/15).

⁴ U skladu s Direktivom, države članice mogu odlučiti ne primjenjivati je na državljane država izvan Europske unije kojima je odbijen ulazak u skladu s člankom 13. Zakonika o schengenskim granicama ili koje su uhitila ili zadržala nadležna tijela zbog nezakonitog prelaska kopnene, morske ili zračne vanjske granice države članice i koji potom nisu dobili dozvolu ili im nije priznato pravo boravka u toj državi članici.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708